

**Andreas Malm**

Vi sitter inte i samma båt

BILDEN FRÅN BRÄNDERNAS Australien lämnar mig inte. En svart molnsky av rök och våldsamma flammor täcker hela himlen – dånet ser ut att vara öronbedövande – och jagar en bil framför sig. Elden är i hämlarna på bilen, som flyr i högsta fart. Säger inte den bilden allt? Bakom bilen: en jord i brand, förarens reaktion: flykt, högre växel i körningen.

Men det finns något illusoriskt över sådana bilder av vad som nu sker – ett lok som skenar mot en avgrund, en tsunamivåg som rullar in mot ovetande semesterfirare, ett fartyg som styr rakt mot ett isberg – ty de ger alla en känsla av att *vi sitter i samma båt*. Det gör vi inte.

Australien till trots: den överväldigande delen av de som drabbas av de pågående klimatskreden lever i periferin, bland de fattigaste i de fattiga länderna.

Och å andra sidan: sådana aktörer som Svenskt Näringsliv och dess klimatförnekare eller klimatföringare, med Stefan Fölster i spetsen, kan fortsätta sin offensiv för att fördröja all klimatpolitik, ty i många år och decennier framöver kommer de att kunna köra runt i sina stadsjeepar på Östermalm utan att behöva klafsas runt i gyttjan efter sina omkullvräktas hus som de osynliga massorna i Gonaïve, Haiti.

KLIMATDEBATTEN I SVERIGE fortsätter att tassa som en katt runt denna den hetaste av grötar: de oförsonliga motsättningar som genomkorsar frågan om vi ska ha en funktionsduglig planet eller inte. Som J Timmons Roberts och Bradley C Parks framhåller i *A Climate of Injustice – Global Inequality, North-South Politics, and Climate Policy* (MIT Press) är det just sådana motsättningar som förklarar varför ingenting görs. De som styr världsekonomin val av bränslen – de som sitter i förarsätet – är helt enkelt andra människor än de som fångas i elden. De som törstar, flyr och dör har ingenting att säga till om när företag investerar, konsortier planerar, regeringar förhandlar om deras liv.

97 procent av alla dödsoffer för naturkatastrofer under 1990-talet återfanns i utvecklingsländerna. Det, påpekar Roberts och Parks, är en fingervisning om den troliga fördelningen av de fossila bränslenas bördor de närmsta decennierna. Klimatskred i rika länder, å andra sidan, har en tendens att förstöra enorma kapitalbelopp: ”man kan därmed säga att rika nationer betalar för klimatförändringarna i dollar medan fattiga nationer betalar med sina liv”.

Men världens nationer är också inuti sig själva skiktade efter klass. Människor som inte äger något annat än sin förmåga att arbeta drabbas skoningslöst när ett klimatskred slår ut deras försörjningskällor: människor som äger kapital är försäkrade.

ROBERT OCH PARKS frågar sig om den globala uppvärmningen är att beteckna som ett folk mord. Kanske snarare då som ett *klassmord*: en klass av människor har ihjäl en annan klass genom sitt sätt att äga, producera och konsumera varor. Men till slut kommer naturligtvis flammorna ikapp även den som kör. Så framstår detta som den viktigaste meningen i Karl Marx samlade verk: ”förtryckare och förtryckta stod i ständig motsättning till varandra, förde en oavbruten, än dold, än öppen kamp, som varje gång slutade med en revolutionär omgestaltning av hela samhället *eller med de kämpande klassernas gemensamma undergång*.”

Och i veckan kom budet att koldioxidhalten i atmosfären redan kan ha nått 392 ppm.

